

14. Samengestelde verbale elementen

Het Hebreeuws kent geen samenstellingen zoals bij voorbeeld het Nederlands, dat werkwoorden kan maken samengesteld met bijvoeglijke naamwoorden of voorzetsel, als *schoonmaken*, *opmaken*. Verschillende betekenismodificaties drukt het Hebreeuws uit met behulp van de afgeleide stamformaties, daarnaast zijn er echter enkele werkwoorden die, samen met andere gebruikt, gebruikt worden om de betekenis van het tweede verbum enigermate te beïnvloeden.

הלך ↑

Het werkwoord הלך kan gebruikt worden in verbinding met een ander werkwoord om het voortduren van een handeling aan te geven.

Er komen twee constructies voor. In het ene geval wordt aan een verbogen vorm van הלך een infinitivus absolutus van הלך toegevoegd, gevolgd door de infinitivus absolutus van het werkwoord waarvan de voortdurende handeling wordt omschreven.

[1]	i Chr. 11:9	וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלּוֹךְ וְגָדֹל					
		wa- en	yyelēk hij ging	dāwīd David	hālōk gaan	wə- en	gādōl groot zijn
		David werd steeds machtiger					

In het andere geval wordt na een verbogen vorm van het werkwoord, waarvan de voortdurende handeling wordt omschreven, weer de infinitivus absolutus van הלך gebruikt, gevolgd door de infinitivus absolutus van het reeds gebruikte werkwoord.

[2]	Gen. 12:9	וַיֵּסַע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנֹסֵעַ הַנֶּגֶבָה							
		wa- En	yyissa ^c hij reisde	ʾabrām Avram	hālōk gaan	wə- en	nāsōa ^c reizen	ha- de	nneḡbā naar Negev
		Steeds verder reisde Abram, in de richting van de Negev.							

Deze constructie komt ook voor in nominale constructies, na een participium.

[3]	ii Kon. 2:11	וַיְהִי הַמָּה הַלְכִים הַלּוֹךְ וְדַבֵּר							
		wa- en	yhī er was	hemmā zij	holākīm gaande	hālōk gaan	wə- en	dabber spreken	
		Terwijl zij steeds maar pratend verdergingen, ...							

Interessant is het volgende voorbeeld met de herhalingen van הלך en גדל

[4]	Gen. 26:13	וַיִּגְדַל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וְגָדֹל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד												
		wa- en	yyigdal hij werd groot	hā- de	ʾiš man	wa- en	yyelēk hij ging	hālōk gaan	wə- en	gādel groot worden	ʿad tot	kī dat	gādal hij werd groot	məʾod zeer

Hij werd steeds rijker en was tenslotte schatrijk

יִסַּף ↑

Het werkwoord **יִסַּף** wordt gebruikt om de herhaling van een handeling aan te geven. Zowel de Qal als de Hifil worden in deze functie gebruikt. De herhaalde handeling kan uitgedrukt worden door een verbogen vorm van een werkwoord, volgend op de vorm van **יִסַּף**, zonder enig verbindend woord:

[5]	Hos. 1:6	לֹא אוֹסִיף עוֹד אֶרְחֶם אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל						
		lō	°ōsīp̄	°ōd	°ārahēm	°et	bēt	yisrāʔel
		niet	ik zal toevoegen	nog	ik zal medelijden hebben	OBJ	huis	Israel
		Ik zal me niet nog eens over het volk van Israēl ontfermen						
[6]	Spr. 23:35	אוֹסִיף אֶבְקֹשְׁנֻ עוֹד						
		°ōsīp̄	°ābaqšennū		°ōd			
		ik zal toevoegen	ik zal het zoeken		nog			
		Ik zal het opnieuw zoeken						

Ook kan de herhaalde handeling met behulp van een infinitivus constructus voorafgegaan door **ל** worden uitgedrukt. Ook dan wordt regelmatig **עוֹד** gebruikt in de zin.

[7]	ii Sam. 7:20	וּמַה־יוֹסִיף דְּדוֹד עוֹד לְדַבֵּר אֵלַיִךְ							
		ū-	ma	yyōsīp̄	dāwid	°ōd	lō-	dabber	°elēkā
		en	wat	hij zal toevoegen	David	nog	te	spreken	tot u
		Maar wat zal David nog verder tot u spreken							

Een enkele maal blijft de prepositie **ל** weg.

[8]	Gen. 8:12	וּלְאִי־סָפָה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד						
		wō-	lō	yāsəpā	šūb	°elāw	°ōd	
		en	niet	zij voegde toe	terugkeren	naar hem	nog	
		zij keerde niet weer bij hem terug						

שׁוּב ↑

Vergelijkbaar is de betekenis van **שׁוּב** wanneer het direkt met een ander werkwoord wordt verbonden. Ook dit werkwoord kan met een ander werkwoord verbonden zijn zonder enige coniunctie. ps 85-7, imp is 3-5,

[9]	Gen. 30:31	אֲשׁוּבָה אֶרְעָה צֹאנֶיךָ					
-----	------------	----------------------------	--	--	--	--	--

ʾāšūbā	ʿerʿe	šōnākā
ik zal terugkeren	ik zal weiden	jouw vee
Ik zal opnieuw uw vee weiden		

Ook met de gebiedende wijs komt deze constructie voor.

[10]	Gen. 43:2	שָׁבוּ שְׁבָרוֹ-לָנוּ מְעַט-אֶכֶל				
		šubū	šibrū	lānū	məʿat	ʾokel
		keert terug	koopt	voor ons	weinig	voedsel
Jullie moeten nog eens een beetje voedsel kopen						

Na een narratieve vorm van שׁוּב kan het ermee verbonden werkwoord in dezelfde vorm volgen.

[11]	Gen. 26:18	וַיִּשָׁב יִצְחָק וַיַּחַפֵּר אֶת-בְּאֵרֵת הַמַּיִם								
		wa-	yyāšōb	yīšāq	wa-	yyahpor	ʿet	bəʿerot	ha-	mmayim
		en	hij keerde terug	Yitschaq	en	hij opende	OBJ.	putten	het	water
Hij groef de waterputten opnieuw open										

Ook de constructie met een infinitivus constructus voorafgegaan door לֹ komt bij שׁוּב voor.

[12]	Hos. 11:9	לֹא אָשׁוּב לְשַׁחַת אֶפְרַיִם				
		lō	ʾāšūb	lō-	šahet	ʿəprayim
		niet	ik zal terugkeren	om te	slachten	Efraim
Ik zal Efraïm niet opnieuw te gronde richten						

מהר ↑

Dezelfde constructies komen ook weer voor bij het werkwoord מהר, in de pi., dat aangeeft dat de handeling beschreven in het ermee verbonden werkwoord snel plaatsvindt, als de verbinding zonder enig verbindingswoord:

[13]	Gen. 19:22	מֵהָרַ הַמָּלֵט שָׁמָּה		
		maher	himmālet	šāmmā
		ijlt	vlucht	daarheen
Vlucht er nu haastig heen				

De verbinding met ו:

[14]	Gen. 45:9	מֵהָרֹ וְעָלוּ		
		mahārū	wa-	ʿālū
		ijlt	en	gaat op

trekt haastig op

De verbinding met **ו** en infinitivus constructus:

[15]	Gen. 18:7	וַיַּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ				
		wa-	ymaher	la-	ʿāśōt	ʾotō
		en	hij ijld	te	maken	het
		Hij maakte het onmiddellijk klaar				

רבה ↑

Het werkwoord **רבה**, in de hif., kan op vergelijkbare manier gebruikt worden om aan te geven dat een handeling in ruime mate wordt verricht. Vaker wordt echter van dit verbum de infinitivus absolutus, **הַרְבֵּה**, als adverbium gebruikt.